

MEDI AMBIENT

Els cabals dels rius catalans, en declivi pel canvi climàtic

L'aigua del Ter, el Segre i la Muga s'ha reduït quasi a la meitat en 50 anys

ELENA FREIXA
 BARCELONA

La quantitat d'aigua que porten els rius catalans ha minvat en les últimes dècades. A la conca de la Muga, el cabal a la capçalera dels rius s'ha desplomat a gairebé la meitat en 60 anys, la qual cosa converteix aquesta conca en la més vulnerable de Catalunya. Les projeccions de cara al futur no són encoratjadores: l'efecte del canvi climàtic reduirà l'aigua disponible, i això obliga a fer una reflexió que és igualment vàlida per al conjunt de conques del país i a actuar per pal·liar aquesta amenaça. La capçalera del Ter porta gairebé la meitat d'aigua que als anys 70, i als trams mitjà i baix de la conca del Segre el descens arriba al 60% si es compara amb el volum de fa sis dècades.

El descens d'aigua a Catalunya –reflex d'un fenomen que afecta tot el Mediterrani– s'ha pogut quantificar gràcies al projecte Life Medacc, coordinat per l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC) i el CREAM. Durant cinc anys han analitzat tres conques fluvials catalanes –la Muga, el Segre i el Ter– i conclouen que cal repensar la gestió tant de l'aigua com dels boscos i l'agricultura, estretament lligats a aquest recurs. El projecte ha comptat també amb la participació de l'IPESIC, l'IRTA i el departament de Territori i Sostenibilitat.

"L'anàlisi constata el descens progressiu dels cabals, l'increment de la temperatura i una gran irregularitat pluviomètrica amb un descens molt significatiu de la pluja a l'estiu", explica el coordinador del projecte, Gabriel Borràs. Si no s'actua, afegeix, la tensió de les conques, que ja és un fet, empitjorarà i hi haurà conseqüències per a l'agricultura.

Risc per a l'agricultura al Segre

Amb aquest escenari els experts celebren mesures com ara, per exemple, la reducció del transvasament d'aigua cap a Barcelona des del Ter. L'extracció durant el primer trimestre del 2018 ha sigut de 27,5 hectòmetres cúbics, un mínim his-

El riu Ter al seu pas pel pont de la Barca, a Girona. DAVID BORRÀS

tòric que encara ha d'anar baixant els pròxims anys segons el compromís adquirit pel Govern.

Al Segre, la conca més extensa de Catalunya, difícilment es podran mantenir les produccions agrícoles actuals si no s'actua, segons l'estudi. En una campanya de rec, de març a setembre l'extracció d'aigua al canal Urgell és "equivalent a dues vegades l'aigua que es capta en dos anys per al consum de la regió metropolitana de Barcelona", insisteix Borràs. Aposta per revisar l'aigua que ha de passar pel futur canal Segarra-Garrigues, que encara no està a ple rendiment i que si es manté el volum previst de 342 hm³ anuals afectarà els embassaments de Rialb i Camarassa. "A partir del 2027 el model climàtic mostra que l'embassament de Rialb podria quedar buit un mes cada any si no es replanteja el projecte", adverteix el coordinador del Life Medacc.

Gestionar els boscos també és una necessitat davant una Catalu-

nya cada cop més àrida. A la conca de la Muga, la superfície boscosa ha crescut un 20% i la falta de gestió comporta una gran competència per l'aigua. "Algunes zones multiplicaran per dos els dies de l'any en risc extrem d'incendi", augural l'investigador del CREAM, Eduard Pla. A més, la sequera provoca la substitució progressiva d'espècies per unes de més resistents, i això redueix la necessària capacitat d'emmagatzematge de carboni, especialment als boscos de zones humides.

L'estudi constata que les mesures de gestió dels boscos poden amortir aquestes amenaces: "A les parcel·les d'alzina a la Muga, a les de pi roig del Ter i les de pinassa de la conca del Segre on hem actuat s'ha reduït ostensiblement el risc d'incendis i el decaïment dels arbres després de les sequeres del 2016 i el 2017", explica la investigadora del CREAF Diana Pascual.